

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— frt
Félévre 5.—
Negyedévre 2.50
Egy óra 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és

kiadóhivatal:

Főpiaz, a város-
házal szemben.

Hirdetések:

Egy hasáboz pettő
seronkint 5 krjával
számítanak.

A fiumei kérdés.

Debreczen, szept. 7.

(—s) Báró Bánffy Dezső miniszterelnök nagyon rövid szabadság-idő élvezése után visszatért a fővárosba, ahol ugyancsak sok teendő elvégzése várt reá. Három hét múlva megkezdődnek ismét a parlamenti tárgyalások, amelyeknek előkészítő munkálatai a kormányelnök tevékenységét teljesen igénybe veszik. Ezen felül itt van — hogy úgy mondjuk — kaviárul a fiumei kérdés, amely az utóbbi időben kelletténél jobban fölfúvódott.

A magyar korona gyöngyének hazafias polgársága ezuttal kissé elvetette a sulykot, amikor nemcsak az országgyűléssel szemben speciális kivánságát nyilvánította, hanem a már csak szentesítésre váró, tehát ugyyszólván törvényerőre emelkedett országgyűlési határozattal szemben állást foglalt. Ez egyenesen képtelen és törvényellenes dolog, mert hisz ez azt föltételezi, mintha Fiume autonomiájának valóságos tiltakozó joga volna a magyar törvényhozással szemben.

Valójában azonban ennek a mozgalomnak alapjai annak a horvát érzésű elemnek agitációjában rejlenek, amely állandóan azon dolgozik, hogy Fiumében a közhangulatot Magyarországgal szemben ellenséges irányban tartsa

fönn s amelynek ezuttal is sikerült az emberi természetre oly könnyen ható sértett hiuság esz-közével és hamis jelszavak segítségével tévutra és zsákutczába hajtani a közvélemény egy részét.

Remélhetőleg azonban a józanbelátás és megítélés mihamarább győzni fog a fiumei polgárság félrevezetett részében, amely hajlandó lesz meggyőződni arról, hogy a magyar törvények nemcsak életbeléptethetők Fiumében, hanem, hogy azoknak életbeléptetése valósággal hasznára válik tengeri kikötőknek, ahol ezáltal sok mindenféle elavult és ideiglenes régi rendelet végre elveszti hatályát.

Fiumének végre is nagyon érdekében áll, hogy egyáltalában a modern törvényhozás előnyeiben részesüljön és hogy az elszigetelt helyzetében azonos törvények hatálya által minél szorosabb kapcsolatba jusson Magyarországgal.

A fiumeieknek, akik a horvát közigazgatás idejében ismételt petíciókban kérték annak eltávolítását és 1867-ben tüntető lelkességgel üdvözölték a magyar miniszterium kinevezését, be kell látniok, hogy a magyar törvények, még ha azok bizonyos helyi pretenziókat mellőznek is, hasznára válnak Fiumének és hogy azoknak egyáltalában semmiféle élük sincs Fiume ellen irányozva.

Báró Bánffy Dezső bizonyára

Fiume sérelme nélkül, de másrészt Magyarország souverain jogainak megóvásával fogja rendezni ezt a legújabb akut kérdést.

— **A politikai pártkörökből.** Bár még messze van az országgyűlés megnyitása a politikai pártkörökben a saison morte a végére jár. A fürdőkből hazatért képviselők meg azok, akiket családi ügyek visszahoztak a fővárosba, már fölkeresik a pártklubokat. Az ellenzéki képviselőknek még utbaigazításra van szükségük, mert az összes ellenzéki pártok helyiségeket változtattak úgy, hogy aki nem ügyel, könnyen idegen helyre nyit be. A nemzeti párt odahagyta Kálmintéri nagy klubhelyiségét, (amely azelőtt hosszú ideig volt a függetlenségi párt klubhelye is) és a muzeum-körut 23. számú Brázy-féle házba költözött. A Kossuth-párt kiköltözött a József-utcai helyről a nemzeti-párt szomszédságába a muzeum körut 21. számú házba; a néppárt pedig a Kossuth-párt eddigi helyiségét (József-utca 10.) foglalta el. Az Ugron-párt a kalap-utczába, a Sasok házába költözött. Az ellenzéki pártvezetők közül már a fővárosban van Justh Gyula, Ugron Gábor és Bartha Miklós

— **A csár és a lengyelek.** A csár elhagyta Varsót. Bucsuzás előtt a Radzivil, Potocki, Braniezki, Zamojszki, Vielopolszi, Cetvertinszki és Szobanszki herezegi és grófi családok tagjait kiténtette, kamarásokká vagy udvari dámákká nevezte ki. Az egész lengyel nemesség nemzeti díszben kivonult a pályaudvarra, az asszonyok bálí öltözetben sort álltak mindegyik virágbokrétával. A csárné egyik bokrétát a másik után átvette, átadta kíséretének s minden lengyel asszonynak csókra nyujtotta a kezét. A csár Vielopolszki örgrófnak kezét nyujtott, s még egyszer meg-

T Á R C Z A.

Eötvös Károly Lajos kir. tanfelügyelő.

A nagy szellemeknek az az általános, szomorú tapasztalata, hogy műveiket a nagy tömeg meg nem érti, alkotásaikat aztán alaposan eltorzítják.

A tanfelügyelőségi intézmény is ilyen kedvezőtlen átalakuláson ment keresztül. Boldogult emlékezetű Eötvös József báró úgy contemplálta a tanfelügyelőségi intézményt, mely szerint a tanfelügyelő utmutatója, oktatója, tanácsadója legyen a tanítónak, iskolának, iskolafenntartó közegnek.

A reform a tanfelügyelőből burokratikus hivatalnokot csinált, aki a rubrikált statisztikai iverk kitöltésével és a statisztikai adatok beszerzésével tölti idejét. Mert nem az a lényeg ám, hogy az a sok tanuló miért nem jár iskolába és ha nem jár gondoskodjunk hát, hogy iskolába jár-hassanak, hanem az a fő, hogy a statisztikai rubrika pontosan ki legyen töltve.

Mindazonáltal a burokratikus légkör nem tudta egészen kiölni, elfojtani a tanfelügyelőség szép gárdájában a produktív erőt, az igyekezetet, a buzgalmat; itt

ott akadt aztán olyan is, a ki statisztikai adatok halmazainak közepette is alkotott, hatott, reformált.

Csáky és utóda Wlassics kultuszminiszter különben sem nagy barátja lévén a burokratizmusnak, minél több tért engedett a királyi tanfelügyelőknek, hogy kezdeményezzenek, alkossanak. És akadt is itt-ott tanfelügyelő, a ki messzemasra kivált és a sablonból is alkotott. Ilyen kir. tanfelügyelője volt *Eötvös K. Lajos* Hajdumegyének és Debreczen sz. kir. városának.

Sajna, azt mondjuk, hogy volt, mert október hó elsejével már megváltik Debreczentől, meg Hajdumegyétől, hogy szomszéd megyénkben, Jász-Nagy-Kun-Szolnokban hasson, alkosson. Debreczen sz. kir. város természeténél fogva conservatív természetű és ilyen az egész hajduság. Áldoz és áldozott mindig a culturáért, hisz évszázadokon át védő bástyája volt Debreczen a protestantizmusnak, a ref. culturának és tanügynek. Parancsszóra, muszájból, kényszerűségből, azonban ismét csak természeténél fogva nem szeretett kezdeményezni, fejleszteni semmit. „Ha kényszeritene — hát csak azért sem!” Ez volt a jelszó. Ily auspiciumok közt vette át Eötvös K. Lajos kir. tanfelügyelő Hajdu-

megye és Debreczen sz. kir. város tanügyének vezetését ezelőtt 6 évvel. Kanaán földet, ős erőt, anyagot talált itt, de — bizony kissé elhanyagolt állapotban.

Es mintha titáni és gigászi erővel lett volna megáldva hozzáfogott a legnagyobb energiával, soha nem lankadó önbuzgalommal és kitartással a munkához: hatott, alkotott, buzdított, kért kényszerített, hogy a megye és város tanügye, bontakozzék ki a passzivitás béklyóiból és haladjon természetszerűleg előre, előre!

Az ő buzgalmából, az ő buzdítására jött létre *bonneszeminárium*, ő maga eljárt oda és tanította a bonnekat, a dadákat, miként neveljék, óvják, tanítsák, azokat a 3—4—5 éves kisdedeket; az ő buzdítására keletkeztek a megyében és a városban tuczatszámra a *kisdedóvók* és gyermekmenházak és — apadt a kisdedek halandósága.

Egy-egy elemi osztály tantermében 3—4 osztály volt elhelyezve 120—150 növendékkel. A kir. tanfelügyelő eljárta, kért, rimázkodott, addig-addig mozgatta az ügyet, a mig *iskola iskola után*, tanterem tanterem után keletkezett.

Itt is, ott is létrejöttek a szebbnél-szebb tanodák, palotaszerű iskolák.

Az ő kezdeményezésére és fárada-

köszönte a szives fogadást. Így megváltoztak az idők! Pedig hiába adták be úgy a derekukat a lengyelek. Sokan már az uralkodónak Varsóban léte alatt reformok kihirdetését, vagy legalább is jelzését várták. Nem történt semmi és úgy látszik, hogy egyáltalán nem is fog történni. Jól értesült körökben hírlik, hogy az állami igazgatás terén semmiféle kedvezmények nem várhatók. A kormányoknak egynemű határozata e felfogás mellett bizonyít. A kereskedők gremiumának azt a kérvényét, hogy az általuk fentartott kereskedelmi tanfolyamokon a lengyel nyelv legyen az oktatási nyelv, elutasították. Ugyan ez lett a sorsa több, hasonló tartalmu petíciónak. E napokban állítólag egy már régen jelzett rendelet fog megjelenni, a mely az orosz nyelvnek a magánbankok könyvvezetésébe való behozatalát szabályozza. Az irodalom és művészet terén néhány könnyítés várható. A cenzura máris udvariasabb az érintkezésben és sokkal elnézőbb, a mi az itteni sajtóra nézve nagy értékű. Az is hírlik, hogy a lengyel királyság városi autonómiát fog kapni, a mi azonban a jelenlegi viszonyok közt a lengyelekre nézve alárendelt jelentőségű.

Az olasz király Vilmos császárnál.

— szeptember 7.

A külpolitikai téren az olasz királyi párnak németországi látogatása a nap eseménye. A kies fekvésű Homburgban, immár három nap óta, mint a német császári párnak vendégei időznek *Umberto* olasz király és *Margherita* királyné.

Az olasz király ezuttal már harmadszor jár Németországban. Először 1889. május 26-án járt Berlinben, az olasz trónörökös és akkori olasz miniszterelnök, Crispi társaságában. A német császárnak akkoriban még Bismarck volt a tanácsadója. A fényes fogadtatás, a diszlakománál elhangzott fejedelmi pohárköszöntők, a parlamentek és a nép tüntető nyilatkozatai úgy Németországban, mint a külföldön is nagy hatást tettek és világszerte úgy magyarázták ezt, mint szembeötlő megerősítést annak a szűk szövetségi viszonyoknak, amely Németországot és Olaszországot, de egyuttal Ausztria-Magyarországot is egybefűzte.

A második látogatás 1892. június

20-24-ike közt ment végbe. Ez tisztán esaládiás jellegű volt, Margit hercegisasszonynak, a császár nővérének és az olasz királyné keresztleányának Károly Frigyes, hesszeni herceggel való eljegyzése alkalmából.

A jelenlegi látogatás nem Berlinben történik, hanem a birodalom fővárosában. Külső oka is inkább udvariassági, vagy mondjuk katonai, amde a látogatás nagy politikai jelentősége annál kevésbé vonható kétségbe, mert közvetlenül a francia-órosz szövetség közzététele után meg: végbe.

Umberto király kíséretében van Visconti-Venosta külügyminiszter, aki kiváló francia-barát hírében áll, a külügyek ideiglenes vezetője, a ki az olasz vendégekhez való személyes viszonyából kifolyólag, a legalkalmasabbnak látszik arra, hogy Német- és Olaszország közt még szorosabbra fűzze a kapesot.

A homburgi fejedelmi találkozás világos felelet a czár és Franciaország szövetségére. A császári ebéden a német királyok és fejedelmek majd mind ott voltak az olasz királyi pár üdvözlésére és a pohárköszöntők nagy nyíltsággal hirdették a hármas-szövetség rendíthetetlen szilárdságát, tartósságát és békés szándékát.

II. Vilmos császár beszéde remek szónoklat, költészet és politikai tekintetben. Gyönyörűen üdvözölte Margerita királynét, mint Olaszország Vénusz-esilágát, a tudomány, művészet és jótékony-ság géniusát. *Umberto* felelete nem oly fellengős, de ép oly határozott a szövetséges viszony megerősítésére s a hármas-szövetség egyöntetű és egybehangzó politikai törekvésében a béke föntartására. Vilmos császárt is akként jellemzi, hogy nemes föladatul minden fáradozását az európai béke föntartásának szentelte.

*

A diszebeden Vilmos császár a következő pohárköszöntőt mondta:

Kedves Wittich! Örvendek, hogy önnek felséges és fenséges vendégeim előtt a mai naphoz legteljesebb elismerésemet és ez által az egész hadtestnek elismerésemet kifejezhetem. Örömmel mondhatom, hogy a mai nap eredménye miben sem marad hátra ama nap mögött, a midőn ezen hadtest annyi év előtt megboldogult nagyatyám, drága atyám és a boldogult nagyherceg előtt elvonult. Köszönöm a

nagyherceg ő királyi fonségének azt, hogy e szép hadosztályt nekünk bemutatta s örvendek, hogy őt e szép csapat élén láthatom, mely csapat atyja alatt oly nagy dolgokat művelt. A hadtest nagy megtiszteltetésben részesült az által, hogy *Umberto* olasz király ő felsége a hadtest egyik ezredének élén lovagolva, az ezredet nekünk bemutatta.

Felső! Hadseregem szíve mélyéből köszöni meg ama nagy megtiszteltetést, melyben ez által részesült. De nemcsak hadseregem, hanem az egész német haza üdvözlő felségedben a magas fejedelmet, boldogult atyám benső barátját, a hű szövetségest, akinek idejövetele nekünk és a világnak újból mutatja, hogy a világnak új köteleke rendíthetetlenül és szilárdan fennáll, mely szövetség a béke érdekében alapított és minél tovább fennáll e szövetség, annál szilárdabban és bensőbbben fog a népek öntudatában gyökeret verni és gyümölcsöt teremni.

Egyuttal a legmélyebb hálával üdvözlöm népem nevében is a felséges királynét, a ki nem átalotta, hogy nyugalmát a művészetnek és irodalomnak szentelt tevékenységét abbahagyva idejőjön és itt a táborban katonáinkat bájos megjelenésével boldogítsa. Felsőgedet mi németek, különösen szeretjük és becsben tartjuk, mert felséged ugyszólván hasonmása ama csillagzatnak, melyre népe és hazája bizalommal tekint és mert a művész, a böles, a tudós, a zenész mindig szabadon jelenhetik meg felségednél és mivel felséged oltalma alatt nem egy német élhet tudományának és nem egy beteg nyerheti vissza a szép verőfényes délen egészségét.

Szívem mélyéből üdvözlöm felségedet és 11. hadtestemmel együtt poharamat emelem: Az olasz király és királyné ő felségeik éljenek! Hurráh! Hurráh! Hurráh!

Umberto király következőleg válaszolt:

A legelénkebb köszönetet mondom felségednek úgy a magam, mint a királyné nevében ama kedves szavakért melyeket e pillanatban hozzám intézett és azon szives fogadtatásért, melyben felséged bennünket részesített. Boldog voltam, midőn felséged kedves meghívását elfogadtam, hogy fenhangon ad-

tatlan buzgalma mellett jött létre 1893-ban az országos tanszerkiállítás, amely az ország összes tanügyi köreinek érdeklődését felkeltette s több tanügyi kongresszus tartására adott alkalmat. E kiállítás tárgyával vetette meg az alapját egy ma már gazdag tanszermuzeumnak.

Hogy a köznép a téli időt is felhasználhassa a kenyérkeresetre, meghonosította a kir. tanfelügyelő a slőjdőt, a kézműipart, a kézügyesítést. — Még az az utolsó hónapban — finalképen — nyitot szalmakalap és forgács-fonó tanfolyamot, a melyen 20 nő sajátította el ebbeli ügyességét.

Az orsz. fiu és leány tanítói árvaház neki köszöni létrejöttét.

A női ipariskola létesítésében is nagy része van.

A megyében egymásután keletkeztek a kisdédvők, gyermekmenházak, kézügyesítő tanfolyamok, tanyai iskolák és tanyai gyermekmenházak.

Mint tikkadt, száraz idő után a langyos eső ezerszázra hozza a fakadó füvet, sarjat, így Eötvös K. Lajos kir. tanfelügyelő itteni megjelenésével egymásután létre hozta a szebbnél-szebb, hasznosnál-hasznosabb intézményeket.

Mint ember kiváló megnyerő modorával meghódította a vele érintkezők szívét.

Tanítóbarát ő a szó legnemesebb értelmében. Soha magát fölebbvalónak, hatóságának nem zsírálta; kartársra, collegájára, barátjára volt ő a tanítónak, a kitől megkövetelte, elvárta azonban, hogy dolgozzék, hasson, alkosson.

A munkából aztán kivette magának az oroszlanrészt.

Ritka nagy buzgalommal, ambícióval megteremtette a Gönözy-tanító-egyletet. Célja volt a különböző vallásu, heterogén elemű tanítókat összehozni, hogy összebarátkozzanak egymással és együttesen szolgálják a tanügyet; célja volt hasznos ismeretterjesztő, szórakoztató olesó füzetekkel kiszorítani a selejtes ponyvairodalmat: e két cél nem érte el. A vállalat balul ütött ki: nem ő rajta mult, hogy nem sikerült. Nem ő tehetett róla, hogy a lelkesedés, a jóakarát, az idealizmus nem lakozott minden egyes tanító szívében oly mértékben, mint az övében.

És most eme sokoldalú alkotás, szervezés közepette jött áthelyezésének rendelete.

Nagyszabásu tervet kovácsolt soha nem nyugvó elméje. Az iparos tanoncok internatusának a létesítését, ezt már ő nem hajthatja itt végre.

Tevékenysége más törvényhatóságban nyeruj mezőt; de emléke örökké fog élni a mi szívünkben, a mi keblünkben.

Mi tanítók Eötvösben egy jó, nemes keblü barátot, mestert, veszítünk. Vigye magával a mi emlékünket, valamint keblünkben zárjuk őt és az ő emlékét.

Kivánjuk neki teljes szívből, hogy új otthonában találja meg mindazt, a mi az emberi szív, az emberi kebel boldogításához csak megkívántatik; kivánjuk, szeretetreméltó, kedves családjával együtt mindenha és mindenkor csak boldog napokat lásson.

Es most kedves kartársak gyertek velem és fonjátok meg az Eötvös K. Lajos királyi tanfelügyelőnek az elismerés, a szeretet, a hála koszoruját, a melyet örök emlékül innen, körünkől új otthonába magával vigyen és kiáltssatok, velem: Isten éltesse még sokáig Eötvös K. Lajost! Isten vezérelje őt új kerületébe!

Kuthi Zeigmond.

hassak kifejezést érzelmeimnek és újabb tanujelét adhassem ama szívélyes barátságának és szövetséges viszonyának, melyek kormányaink és államaink között fennállanak.

Hálás vagyok felséged iránt, hogy alkalmat nyújtott arra, hogy vitéz csapatait megcsodálhassam és üdvözölhessem azt a szép ezredet, melynek tulajdonosává felséged dicső nagyapja engem kinevezni kegyeskedett. Felséged kormányának nemes feladatát tűzött ki, midőn minden fáradozását az európai béke fenntartására szentelte.

Az én legforróbb kívánságom is az — mint azt felséged is jól tudja — hogy a béke a kormányok egyöntetű és egybehangzó akarata által fenntartassék. Mindig arra fogok törekedni, hogy országom missziójához hű maradjak az által, hogy lojális közreműködésemet a népek boldogságáért a haladásért és civilizációért, e legnagyobb és legnemesebb feladat megoldásának szenteltem. Ezen érzelmeikkel eltelve és a jövőben való szilárd bizalommal emelem poharamat felséged, a felséges császárné és királyné és fenséges családjuk boldogságára!

Irodalom — Művészet.

* **Uj könyv a kath. egyházi vagyonról.** Ez idő szerint a magyar jogi irodalomban nem igen található olyan mű, mely a magyar kath. egyházi vagyon tulajdonjogát kimerítően, teljes részletességgel tárgyalná, — az egri egyházmegyei irodalmi egylet pályázatát hirdetett oly munka megírására, mely az egyházi vagyon tulajdonjogát úgy az irányzatos, téves nézetekkel szemben —, mint a tájékoztatlanok esetén kellő világításba helyezze. Az irodalmi egylet törekvése eredményesnek bizonyult s a 800 koronával jutalmazott munka kiadását — a bírálói ítéletek alapján, — elhatározta. A munka most hagyja el a sajtót; címe:

„A MAGYARORSZÁGI KATHOLIKUS EGYHÁZI VAGYON TULAJDONJOGA.”

Irtta *Török Kálmán*, egri főegyházm. pap, érs. finevelőintézeti aligazgató. Szerző vezérrelve: „A tulajdoni jogok kérdését mindenkori a szerzés gyökerére és eredetére kell visszavezetni.” Ehhez mérten fejti ki alapelveit s nyomban tárgyalja egyik főtételét: Kik kell tekinteni a kath. egyházi vagyon tulajdonosául? A tétel beigazolása után, a tulajdonjog rendszerének követelményei szerint a tulajdonjog sarkalatos ismérveinek fontos szem előtt való tartásával a következő körben taglalja a magyar kath. egyházi vagyon tulajdonjogát és a tulajdonjoggal vonatkozásban lévő jogi természetű kérdéseket:

A kath. egyház vagyonszerzési joga. — A szerzéstiltó törvények Magyarországon. — A kath. egyházi vagyon birtokkezimegyházi jogi és magyar jogi szempontból: Királyi adomány. Magánosok adománya. Birói ítélet. Peregyezés. Jóságcsere. Vétel. Elévülés. — Kath. alapok és alapítványok: Kath. vallásalap. Kath. tanulmányi alap. Kath. egyetemi alap. — Az egyházi vagyon rendeltetése. — A főkegyúr jogviszonya az egyházi vagyonhoz. — Tulajdonjog és világiassitas. — Függelék: A magyarországi kath. egyházi vagyonhoz tartozó főpapi, káptalani, nagyobb szerzetesrendi stb. birtokoknak mivelési ágak szerint való megoszlása.

Szerző került munkájában a fölösleges vitatkozást. Tárgyilagos a legkisebb részletekben is. A jogtörténet világító fáklyájával — mint egyik bírálója megjegyzi, — biztosan kalauzol s egy pillanatra sem tér le a

jogforrás, a jog és a törvények által megjelölt alapról.

Épen azért a munka megérdemli a legszélesebb körben való olvasást s különösen most, a magyar kath. autonómiai kongresszus előestéjén, a kath. ügy iránt érdeklődők nagy hasznát veszik.

A munka 8-ad r., XXI. és egy negyed iv. 340 lap. Ára 2 frt 50 kr. *Megrendelhető:* Ridácsik Imre egyleti titkárnál (Eger, érseki udvar) és Beznák Gyula (bizományes könyvkereskedésében (Eger, Széchenyi utca.) A szétküldés szept. első napjaiban kezdődik.

Tanügy.

Üdvözet.

(jtk.) Gondtalan, vidám diáksereg, Isten hozott e város falai közé! Megjöttetek hát újra, ti feckéi a munka szezonjának, kiknek élénk, életrevaló zsvivaja oly jól esik a nyári csendhez szokott fülünknek. Ha piros, élettől duzzadó arcotokat látjuk, minket az élet fáradt harezosait is új kedv, új lelkesedés fog el, ha látjuk boldogságtól csillogó szemeiteket, kibékülünk a világ rendjével, hisz ime, van még igaz boldogság megelégedés a földön.

Nem is tudjátok mily szükséges nekünk, hogy ti évről-évre visszatérjetekeközénk. Mi lenne velünk, ha ti egyszer elmaradnátok, ha nem hoznátok magatokkal minden évben vidám életkedvet, pajzán gondtalanságot! El se tudnók képzelni nélkülületek élettől pezsgő városunk képét. Az a két hónap is oly hosszú, oly kínos, melyben nem vagytok itt s mig ti boldogan pihentek, szórakoztok otthon a szülői ház enyhet adó védelmében, mi itt rut önzéssel várunk benneteket vissza s számítjuk a napokat: mikor jöttök, mikor népesítitek be kihalt utcáinkat, mikor hoztok már újra életet, zajt csöndes városunkba. — Oh, mert ti nagyon kelletek nekünk; Éhesek, szomjasak vagyunk fiatal pezsgő véretekre, melylyel felfrissítjük petyhüdt, fáradt idegzetünket. Mint a villamos áram, keresztül jár bennünket ilyenkor a jóltevő zsvibongás és munkára, új tevékenységre edzi csüggeteg tagjainkat. A magatokkal hozott életkedv átragad ami komor, fásult sziveinkre is és benneteket látva, újra fiataloknak, gyermekeknek érezzük magunkat mi is. Gondtalan boldogságtok elfeledteti bajainkat s könnyebben hordozzuk a ránk nehezedeó keresztet.

Ti, kik a jövőnek éltek s a jövő zálogai vagytok, elűzitek körünkben a multnak itt ólálkodó sötét árnyait, mindenben bizó, vakmerő idealizmustok ellenállhatatlanul magával ragad bennünket is, az életnek fáradt, kétkedő pesszimizmáit. És újra bizunk és újra kedvet érzünk a munkához, a nehézségek nem riasztanak, a sikertelenség nem csüggeszt; egy évre ismét fiatalok, bohók és gondtalanok leszünk, fogékonyak az élet nemesebb és magasabb jelentőségei iránt, bizalmasabbak embertársainkkal szemben, megelégedettebbek a jelennel és többet remélők a jövőtől. Így gyurtok, alakittok át ti, az ifjak, a gyermekek, minket az öregeket, véneket. Nem ti szorultok a mi vezetésünkre, mi tanulunk tőletek, minekünk

kell a ti példátok. Szomorú jelenség, de való s nem szégyeljük bevallani.

Oh, jöjjetek, jöjjetek hát minél többen! Áraszszátok el utcáinkat, tereinket, a nagy, tiszteletre méltó házak közeit. Keveredjetekeközibénk, jöjjetek el házainkba, érintkezetekekvelünk mindenhol, mindig, amikor csak lehet. Ifjuságtok, pezsgő véretek, üdeségtekek járja át a beteg társadalom minden tagját, minden réteget és ifjitsátok, gyógyítsátok meg az aggot, szenvedőt. Csodabalsam van a szivetekben, lelketekben, erő, mit orvos és bölcs nem adhat — az ifjuság, a fiatalság s ennek minden erénye és hibája. Ez kell nekünk, csak ettől gyógyulunk meg. Gondtalan, ifju diáksereg az Isten hozott!

Debreczen a mult hónapban.

— A közigazgatási bizottság ülése. —

Debreczen, szept. 7.

Debreczen szab. kir. város közigazgatási bizottsága tegnap d. u. tartotta szeptember havi rendes ülést a távollevő gr. *Degenfeld József* helyett *Simonffy Imre* kir. tanácsos polgármester elnöklete mellett.

Az ülésnek ezuttal nagyobb fontosságú ügy nem adott dolgot. Folyó ügyeket intézett el s tudomásul vette a szakelőadók augusztus havi jelentéseit, amelyeket alább ismertetünk.

A gyűlésnek volt egy ünnepi színezetű mozzanata is, midőn *Eötvös Károly* Lajos kir. tanfelügyelő, kit Jász Nagy Kun Szolnok megyébe helyezett át a közoktatásügyi miniszter, utoljára tett jelentést a bizottságnak s Debreczen kulturális fejlődésére Isten áldását kérvén, — elbucszott a bizottságtól, amelynek 6 éveken keresztül egyik legtevékenyebb tagja volt.

Simonffy Imre polgármester meleg szavakkal méltatta a távozó kir. tanfelügyelő érdemeit s indítványozta, hogy a bizottság fejezze ki hálás elismerését, amit természetesen egyhangulag emeltek határozattá.

A szeptember havi jelentés főbb adatai ezek:

Polgármesteri jelentés.

A rendőrség lopásért 10, testisértésért 2, rendőri kihágásért 144 egyént tartóztatott le. A várost 48 csavargó kitolonczozásával s 60 kétes existenciájának kényszer utlevéllel eltávolításával tisztította meg. A keresztül tolonczolt egyének száma 38 volt.

Az iparhatóság 26 iparigazolványt s 49 munkakönyvet adott ki. Ipartörvényellenes kihágásért 6 egyént büntetett meg. A katonaság létszáma volt 500 közhadseregbeli 342 lóval, 784 honvéd 649 lóval.

A lakosság állami adófejeében 80895 frt 17 krt fizetett be. 6 1/2%-o pótdobban 22373 frt 26 kr, utadobban 6744 frt 53 kr. folyt be.

A községi bíróság 409 ügyből 339-et intézett el.

A tisztii főorvos jelentése

szerint a közegészségügyi viszonyok augusztusban valamivel kedvezőtlenebbek voltak mint júliusban, mert több betegedés és több halálozás fordult elő. Leggyakoribbak voltak az emésztő szervek hurutos bántalmai. Hevenyragályos beteg-

ségek közül vörheny, ronesoló toroklob, hashagymáz és kanyaró szörványosan jelentkeztek s összesen 9 halálozást okoztak.

Született a város belső és külső területén 150 ev. ref., 6 ág. ev., 40 r. kath., 8 g. kath., 20 izr., összesen 224 gyermek (112 fiu, 112 leány.) 1000 lakosra évi átlagban 44.28% születés esik.

Törvénytelen volt 31 vagyis 14% Halva született 8.

Meghalt 136 ev. ref. 3 ág. ev. 31 r. kath. 4 g. kath. 7 izr. együtt 181 egyén (95 fiu 86 nő) Évi átlag az idegenek lezártatásával 34.80%.

Házasságra lépett 16 pár ev. ref. 5 pár izr. és 7 pár vegyes vallású együtt 28 pár.

Az orvos rendőri vizsgálatoknál nagyobb mennyiségű hus koboztatott el.

A kir. tanfelügyelő bucsuja.

Eötvös K. Lajos kir. tanfelügyelő a vakáció augusztus hónapról nem készített sablonos jelentést, hanem e helyett a következőket terjesztette a közigazgatási bizottság elé:

Vallás és közoktatásügyi miniszter ur ő Nagyméltósága f. é. 51121. sz. magas rendelettel Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegyébe áthelyezvén, utólszor van szerencsém résztvehetni a tek. Bizottság ülésén. Legyen szabad ez alkalmat felhasználnom hálás köszönetem nyilvánítására azon nagybecsű támogatásért, amelyben szerény munkásságomat részesíteni kegyeskedett.

Az iskolák fejlesztése és kormányzása utján folytonos haladás jellemezte a a Tek. Közig. Bizottság eljárását: adja Isten, hogy a népnevelés ez atyai böles gondozása bőven teremje meg Debreczen sz. kir. város közművelődése és előhaladása mezején áldásait.

Magamat a Tek. Biz. jó emlékezésére és kegyes indulatába ajánlva vagyok

Eötvös Károly Lajos,
kir. tanfelügyelő.

A bizottság a távozó tanfelügyelőnek városunk működési ideje alatt tanusított hasznos és sikeres működésének elismerésül köszönetét, távozása felett pedig sajnálatát fejezte ki s erről őt jegyzőkönyvi kivonaton értesíti.

A kir. pénzügyigazgató jelentése.

A pénzügyi közigazgatás augusztusi állapotáról Orosz László h. p. ü. igazgató ezeket jelentette:

Egyenes adóban 100218 frt fizetett be. 23209 frttal több mint a múltévi augusztusban. A hátralék augusztus végén 296346 frt 8778 frttal több mint tavaly ilyenkor.

Hadmentességi adóban 40 frt 10 kr. folyt be; a hátralék 11028 frt. Bélyegjödék 35487 frt (-3056) jogilleték 17553 (+9255) dijjödék 660 frt (-71) dohányjödék 86454 frt (-6795) határvám 3585 frt (-91) fogyasztási s italadó 40755 frt (-199) folyt be.

NAPI HIREK.

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. 2 órákor csak esetleg hétfőn később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára írni, ha lehet porzó nélkül!

— **Az izr. templom felavatása.** Holnap d. e. 10 órákor avatja fel a debreczeni izr. hitközség ujonnan épült páratlan szépségű templomot. Az ünnepélyt rendező bizottság hetek óta lázas tevékeny-

séget fejt ki, hogy az ünnepély az alkalom komolyságához mért rendben menjen végbe s ez iránt meg is tette a szükséges intézkedéseket. A hitközség érdeke és méltósága megkívánja, hogy ezen magasrangos ünnepélyt, melyre nagyszámu előkelő közönség van meghiva, példás rendben folyon le. Ezen tudattól áthatva bizalommal fordulnak a t. cz. közönséghez abbéli kérésükkel, hogy a rendfentartókat a rend fenntartása iránti törekvéseikben támogatni sziveskedjék. Minden imaszék tulajdonos vagy bérlő házigazdának tekintheti magát s mint ilyenek 'nem szabad azon fennakadnia, ha ez alkalomból esetleg nem az a hely jutott neki, mely őt joggal megilletné, de a melyet fenn kellett tartani a meghívott vendégek számára, foglalja el hát szép csendben azt a helyet, melyet a rendező számára kijelöl és tartózkodik a hangos rekriminálástól, nehogy a rendezés vádját terhelje. A női imaszékek könnyebb feltalálhatása céljából főleg a padsor számára kell ügyelni. A páros padsorokhoz a jobb oldali feljáró, a nem párosokhoz pedig a baloldali feljáró vezet. A „K“ betűvel jelölt padsorok az első karzatban vannak, az „O“ betűvel jelöltek pedig a második karzaton. — A női belépő jegyek rózsaszínűek. Ügyelni kell tehát a belépő jegy jelzésére. A jelzéssel el nem látott női imaszékek a II-ik karzaton vannak. A szentélyvel szemben lévő II-ik karzati középhegy az énekkar számára van fenntartva. Miután az ünnepély pontban 10 órákor kezdődik, kéretnek a meghívott vendégek és a hitközségi tagok, hogy helyeiket korábban foglalják el, nehogy az ünnepély megzavartassék. A rendezőség. — Ma délelőtt 10 órákor Stahl Géza városi főmérnök, Schestanber v. mérnök és Margittay Sándor III. ker. rendőrkapitány, Richmann Armin hitközségi elnök és Burger József hitközségi jegyző jelenlétében rendőri szakértői vizsgálat alá vették az új izr. templomot. A bizottság mindent teljesen szabályszerűnek talált és a templom használhatóságát engedélyezte.

— **A földmívelésügyi miniszter utja Marmarosban.** Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter Nemeskéri Kiss Pál államtitkárral, Tavi Gusztáv főerdőtanácsossal és Zserényi Béla s. titkárral e hó 3-án d. e. 10 órákor Marmaros Szigeterekezett. A miniszter, ki elé báró Roszner Ervin főispán a vármegye határáig utazott, öt napot tölt Marmarosban, hol most először fordul meg. A miniszter azonnal a kincstár által pár hónap előtt vásárolt fűrész gyárak megtekintésére indult és a főispán vármegyeházi lakásán elköltött villásreggeli után a kincstártól bérelt Groedel fűrész gyárat is megnézte. Ebédre a miniszter a kuzi völgyben levő vadászkastélyba rándult, hol az ott időző főispáni család vendége volt. A legszebb idő kedvezett a miniszter utjának. A miniszter budapesti kíséretén kívül báró Roszner főispán, Kutka alispán és Szabó erdőigazgató is csatlakoztak a miniszterhez, a ki Rahó községbe, e gyönyörű kincstári telepre is elutazott s onnan másnap Bogdán községbe, a Hoverla havasra s a vízzáróhoz indult. Harmadnap vasárnap, az egész társaság különvonaton Körösmezőre utazott, az erdészeti kincstárnak egyik nagyobb telepére, onnan a kozmeceki gáthoz, a Lazsesinába. A miniszter és kísérete tegnap az Okula havasra ment fel, az absineci gáthoz; a Tisza eredetéhez, Maramaros legremekbebb helyeire, leereszkedett lóháton kíséretével a Turbaczil völgybe és onnan éjszakára Királymező községbe tért. Ma tutajon a kamincezi hidig utazik s onnan Visó völgy Tisza völgy vasuti állomástól Tarackközig külön vonaton és Tarackköztől rendes vonaton Budapestig. A főispán, alispán és erdőigazgató Tarackközön válnak el a minisztertől.

— **Virillisták névsora.** A legtöbb adót fizető városi bizottsági tagok jövő névsorának összeállítása tárgyában a városi tanács a következő hirdetést bocsátotta ki:

A törvényhatósági bizottság legtöbb adófizető tagjainak (virillisek) névsorát az 1885-dik évi XXI-ik t. czikk alapján minden évben az igazoló választmány állítja össze s illetve igazítja ki s ugyanezen törvény 26. §-a szerint a sorrend megállapításánál az állami-, felekezeti-, törvényhatósági-, községi- és magánintézetek tanárai, a tudományos akadémiai tagjai, az akadémiai művészek, a folyóirat és lapszerkesztők, a lelkészek, az ipar- és kereskedelmi kamarák bel és kültagjai, ugyszintén a magyar államban érvényes oklevéllel ellátott tudorok, tanárok, ügyvédek, bírák, orvosok, mérnökök, építésszek, gyógyszerészek, sebészek, bányászok, erdészek, gazdászok, gazdatisztek és állatorvosok összes egyenes állami adója kétszeresen számítatik; továbbá a férj vagy atya, államadója a nő, valamint a kiskorú gyermekek állami adója is beszámítandó, ha a nőnek vagy kiskorú gyermeknek vagyonát kezeli. Ehez képest értesítettik a város érdekelt lakossága, hogy a legtöbb adófizetőknél hivatalos kimutatása a polgármesteri titkári hivatalban a folyó 1897. évi szeptember 8-ik napjával kezdődő 8 napi közszemlére kitétni rendeltetett, ott az megtekinthető s ha az illetők ezen névjegyzék ellen felszólalni kívánnak és illetve adójuk kétszeresen beszámításának kedvezményét a jövő 1898-ik évre igénybe venni óhajtják: e végett a Vecsey tanácsnok hivatali helyiségében ülésező igazoló választmány előtt a folyó 1897. évi szeptember 17. és 18. napján d. e. 9—12 és d. u. 3—6 óráig szóval vagy írásban jelentkezzenek és jogosultságaikat igazolják, mivel későbbi felszólalások figyelembe vétetni nem fognak. Debreczen, 1897. szeptember hó 6-án. A városi tanács.

— **Mentők Debreczenben.** Dr. Derakassy István, a tüzoltó testület orvosa, aki a budapesti mentő-egyesületnél éveken át működött, régebb idő óta fáradozik azon, hogy Debreczenben mentő-egyesületet alakítson. Fáradozását siker kornázta, a debreczeni mentők a segélynyújtásra már kiképzést nyertek. Derakassy István ugyanis a fizetéses tüzoltókat tanította be, hogy balesetek, szerencsétlenségeknél miképp nyújtsák az első segélyt. A mentők működésüket, ha a város a fenntartást igénylő csekély áldozatot meghozza azonnal, meg is kezdhetik. — Hogy mit tudnak s milyen képzetek az első segély nyújtásra, e hó 26-án fogják bebizonyítani, amikor ebből vizsgát tesznek a jubileumi ünnepélyre meghívott hatósági képviselők s a nagyközönség előtt.

— **A mentelep kibővítése.** A földmívelésügyi miniszteriumban újból foglalkoznak azzal a tervvel, a mely már egyszer, 1892-ben tárgyalás alá is került, hogy a debreczeni m. kir. mentelepet száz lóra való istállóval kibővítsék. A multkor a miatt került le napirendről ez az ügy mert a kormány nem volt hajlandó az épített városnak olyan bért biztosítani, a mely megfelelt volna a beruházási költségek tisztességes kamatozásának. A kibővítésnek újra felszínre hozása ugy látszik egyenesen a földmívelésügyi miniszteriumból indult ki, a mennyiben Darányi Ignác miniszter hatalmazta fel az itteni mentelep paranesnokságát, hogy a száz ló elhelyezésére alkalmas istállók előállítására lépjen a várossal érintkezésbe. A megkeresett tanács a tárgyaláson Vecsey Imre, Ábrahám László, Szabó József, Stahl Géza tanácsstagokka

képviselteti magát. A földmivelésügyi miniszternek ezen intézkedése egyáltalán nem mutat arra, hogy a debreczeni mén-teleptől elakarná szakítani Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegye lótenyésztésének fejlesztését, a mit pedig Szeged is Hódmezővásárhely is szeretne kieszközölni, hogy annál biztosabban megkaphassák a dorozsmai méntelepet, melynek áthelyezése iránt mindkét város mozgalmat indított.

— **A szabolcsi millenniumi emlék.** Szabolcs megye millenniumi emlékét, ma leplezik le nagy ünnepélyességgel. A millenniumi emléket a Tisza partján fekvő honfoglalás-korbéli Szabolcs várában, a vár legmagasabb pontján emelték. Az emlék 6 méter magas obeliszks a következő feliratokat viseli:

Nyugoti oldalon: 896—1896. Szabolcs honfoglaló vezér s a szentnek nevezett László király emlékeül emelte Szabolcs vármegye közönsége 1897.

Keleti oldalon: A honfoglaláskor pihenő, 1092-ben országgyűlési tanácskozás helye volt a magyarnak e vár.

Északi oldalon: Elmúlt egy ezer év,
Annak állj mint őre,
És légy buzdító jel,
A munkás jövőre.

A déli oldalon: Hirdesd, míg a világ,
Hirdesd míg napja tart,
Hogy helyén találja
Harcz, munka a magyart!

Az emlékmű már teljesen készen van. A települési ünnepély vármegyei diszközgyűléssel kezdődik, melyet, mint ezelőtt 800 évvel az országgyűlést, Szabolcs-várában tartanak. Debreczen város kiküldöttei *Oláh* Károly és *Bészler* Károly tanácsnokok már tegnap elutaztak Nyiregyháza.

— **Miklós és Kádas-utca aszfaltozása** négy ajánlat érkezett; de azok közül kettőt, mint a melyek nem feleltek meg a pályázati feltételeknek, a Wallerstein Mátyás és társaiét meg az angol aszfalt társaságét, a tanács nem vehetett figyelembe. Így a magyar és a hazai aszfalt társaságok ajánlatai közül kellett választania. Legelőnyösebb a magyar aszfalt társaság ajánlata lévén, ezt bízza meg a tanács a két utca gyalogjárójának aszfaltozásával, mely 22979 frt 13 krba kerül. Vállalkozó köteles a munkát azonnal megkezdeni s két hónap alatt befejezni.

— **Három kosár szöőt** találtak a rendőrök ma reggel a katonakórház közelében. Aki elvesztette, visszakapja a IV. ker. kapitányságtól.

— **Az önkéntes tűzoltó egylet jubileuma.** A debreczeni önkéntes tűzoltó testület jubileumra készül. Szeptember 26-án lesz husz éve annak, hogy a humánus egyesület működését megkezdette. Az előkészületeket már megindította a parancsnokság, de a részletes program kidolgozása csak a legközelebbi parancsnoksági ülésen történik meg.

— **Ujabb öngyilkosság.** Állandó rovatává válik az öngyilkossági hír Debreczenben. Most már az az esemény, ha egy nap nincs öngyilkosságról szó a napi híreink között. Ma reggel *Schwarz* Jakabné Meszena-utca 547. sz. alatt levő akasán az ajtófélfára négy szegyet vert fel és négyszeres ezukorszineget összecsavarva, azt a szegekre erősítette és felkötötte magát. Mire dr. *Balkányi* Ede ker. orvos és *Zajti* rendőrparancsnokkal odaért, a szerencsétlen asszony már kiszenvedett. Tettét elkeseredésében követte el, mert férje rosszul bánt vele és gyakran ütötte verte.

— **Falb jóslatai.** A viharprófeta jóslatai szeptember hónapra a következők:

6-ikától 11-ikéig az esőzés föltünően gyarapodik. 9-én zivatarok is lesznek. Szeles napok valószínűek. A hőfok, mely eleinte emelkedik, nemsokára ismét süllyed. Szept. 11-ike másodrendű kritikusan lesz.

12-ikétől 16-ikéig száraz, hűvös idő várható és esetleg dér sincs kizárva. Csak az utolsó napokban lesz ismét melegebb.

17-ikétől 22-ikéig enyhe idő mellett gyakori eső. Az első napokban zivatarok és sok esapadék, a hőmérséklet állandó esőkeneése mellett. 23-ától 27-éig az elsőrendű kritikusan nap közeledése, a mely 26-án be is áll és sorrendben a harmadik legerősebb lesz az egész esztendőben. Az esőzés ismét gyarapodik, zivatarok lesznek, a hegyes vidéken hóesés várható. Az idő állandóan hűvös marad. 28-ától 30-áig a esapadék kissé megfogya. A hőmérséklet emelkedik. Az idő enyhe.

— **Az anya becsületéért.** A maga nemében párját ritkító gyilkosság történt vasárnap a fővárosban. Az itálnak és az állatias szenvedélynek áldozatává lett egy ember, aki egy öreg asszonyt kínált erőszakosan szerelmével. A nőt és a tolaikodó szerelme megölték, élesre fent késekkel támadva neki. Egy szurást a nyakán kapott, amely a főüretet vágta keresztül, pár perc alatt elvérzett. Az eset részletei a következők: *Ozv. Pillár* Ferenczné 51 éves asszony, fiával *Pillár* János 21 éves kovácsesal és *Pillár* Lajos 25 éves szobafestővel, meg egy csomó ismerőssel a Hattyu-utczában betértek egy kávéházba. Itt együtt mulattak *Boznyakovits* István 28 éves napszámmossal és *Bozsonyák* József bpesti sz. 25 éves munkással. A két fia lerészegedett a sok italtól és így három óra tájban eltávoztak. Anyjukat a még józan állapotban levő két munkás kísérte haza. Utközben azonban rátámadtak és erőszakot követtek el rajta. A két fiu megtudta ezt a dolgot, felkeresték még fél négy órakor éjjel a két becsületlen embert, akik közül *Boznyakovits*ot meg is találták egy pálinkamérésben. Meglesteék, míg kijött az utczára és aztán szó nélkül nekiestek és késekkel megölték. A gyilkosokat letartóztatták.

— **Öngyilkosságok és balesetek a megyében.** Rövid időközökben egész tömege az öngyilkosságoknak és szörnyű baleseteknek adta elő magát Hajdúvármegye területén. A dr. *Losonczy* Álmos vármegyei főorvoshoz beérkezett jelentések szerint *H.-Nánáson* a mestergerendára akasztotta fel magát *Szabó* József 68 éves földmives, mialatt gyermekei távol voltak. Tettét életuntségéből követte el. Ugyanott *Nyakas* Zsófi 22 éves, szép fiatal asszony összerperelt urával, amit aztán annyira szívére vett, hogy foszforoldattal megmérgezte magát és borzasztó kínok között meg is halt. — Foszforoldattal vetett véget fiatal életének *Szabó* Lujza 24 éves leány *H.-Nánáson* reménytelen szerelem okozta mélységűs bubánatában. — *H.-Szoboszlón* vigyázatlanságának esett áldozatul *Kiss* Sándor 13 éves fiu. Cigarettaázás közben a sziporkák gatyájára szóródtak, mely így lánggra lobbant és a boldogtalan fiunak oly szörnyű égési sebeket okozott, hogy nyolcz nap mulva borzasztó kínok között meghalt. — Ugyanott *Szilágyi* Juli 31 éves nőt megölte egy golyó a fegyver véletlen elsülése következtében. Ez ügy vizsgálat tárgyát képezi. — *Nádudvaron* a másfél éves *Pálffy* Lajos magára hagyatva odakuszott a szekérhez és nyakát

a rudon lévő kötél nyaklóba dugta. Mire észrevették, a kis gyermek már megfuladt. — *Kabán* vérlázító módon vitték halálba egy gyermeket saját szülei. Pálinkával itatták az 5 éves *Erdélyi* Viktort, míg a gyermek borszesz heveny mérgezés következtében iszonyu gyötrések között meghalt. — *Földesen* oly szerencsétlenül borult fel *Jenei* Sándor 42 éves talyigás a talyigájával, hogy agyvelő rázkódást kapott, a minek következtében rövid idő mulva kiszenvedett. Elég sok rossz hír egy csomóban.

— **Mire való a rendőr?** Bámulatos önkormányzati ész és tapintattal járt el, társai példáját követve ma a 2-ik számú rendőr. A főtérén ugyanis egy vasuti felvigyázó feleségének a zsebéből kiloptak tíz forintot, a mit ő rögtön észrevett és rendőrré kiabált, mert a gyanusított csavargó nő, aki addig közelében állott elakart osonni. A közönség segítségével azonban sikerült őt feltartóztatni és kísérték a legközelebbi rendőrhöz a városháza előtt álló a 2-ik számú libériás valamihez, aki azzal utasította el őket, hogy ő nem kíséri be a gyanusítottat, mert az eset nem az ő posztján történt, sőt még a bekisérőkkel szemben fitoktatta az ő nagy mivoltját, a dolognak úgy vetvén véget, hogy a városház tornácában, azt a gyanusított asszonyt karon ragadta és ellődította azzal, hogy takarodjék dolgára, a károst és a bekisérőket pedig utasította, hogy menjenek a kapitánysághoz vagy akárhova, de itt ne ácsorogjanak. Naponként láthatjuk, hogy egyes suhancz bérkocsisok az utca fordulónál valóságos sportot üznek abból, hogy sebesen hajtvva csak akkor kiáltanak, mikor már a rudvége majdnem a járó-kelőt éri és ezen a kocsis is, a rendőr is jóízűt röhög. Ugy tudjuk, hogy a város külön rendőrbiztosost fizet azért, hogy legyen aki oktassa a rendőröket. Miért nem tanítják hát ki jobban őket a kötelességükre.

— **Nevelőül ajánljok.** Előkelő, uri családhoz egy képzett, nagy praxissal bíró hittanhallgató. Czime megtudható szerkesztőségünkben.

Táviratok.

— *A Debreczeni Ellenőr* saját tudósítójától. —

Nopcsa b. távozása.

Budapest, szeptember 7. A hivatalos lap mai száma egész szárazon közli a király kéziratát, a mely Nopcsa bárót fölmenti az intendánsi teendőik alól. E fölmentést maga Nopcsa báró követelte miután a fegyelmi vizsgálat kiderítette, hogy az ellene fölhozott vádak alaptalanok. Nopcsa azonban látva, hogy milyen heves támadásokat intéz ellene a sajtó nem akarta, hogy a sajtó ez ellen-szenve esetleg a két színháznak is megártson, — inkább lemondott állásáról. Nopcsát egyelőre Huszár Kálmán min. tanácsos fogja helyettesíteni. Intendánsi kombinációról egyelőre semmi szó — és valószínűleg a télíg nem is lesz. Nopcsa ma d. e. már el is bucsuzott a nemzeti színház személyzetétől.

Német rendőrök Budapesten.

Budapest, szeptember 7. Azon okból, hogy Vilmos császár itt időzése alatt a szociálisták tüntetést szándékoznak rendezni, Bécsből és Berlinből több titkos rendőr érkezett Budapestre a viszonyok tanulmányozására.

A blokád megszüntetése.

Budapest, szeptember 7. Kaneából jelentik: Minthogy a felkelők az autonómiát elfogadták, a tengernagyok elhatározták, hogy a blokád megsemmisítik.

A magyarok kivándorlása.

Budapest, szeptember 7. Beérkezett hivatalos adatok szerint a legutolsó években az Amerikába kivándorlott magyarok száma 50%-al csökkent.

A román királyi-pár Budapesten.

Budapest, szeptember 7. A román királyi pár szeptember 27-dikén reggel Ragatzból Bécsbe érkezik és onnan még ugyanaz nap Budapestre érkezik, hogy Ő felségénél a múlt hónapra Iehlbe tervezett, de az árvíz miatt elmaradt látogatását megtegye.

Földrengés Olaszországban.

Budapest, szeptember 7. Florenzben reggel 4 órakor 2 és fél percig tartó, hullámszerű földrengést észleltek, melynek délnyugat-észak-keleti iránya volt.

Vegyes.

A mi házunk.

Csak nád a födele,
Az is jócskán régi,
Szél, eső, fűrteteg
Csuful veri, tépi;
Kimélhetné pedig,
Mert ha szét, lehányja,
Lesz-e, ki helyette
Másikat csinálna?!

Magas akáczfák
Vették körül hajdan,
Mint eleven bástya
Védtek szélben, bajban;
Nehányat kivágtunk
— Tamaszul a falnak, —
A többiek önként
Száradnak, kihálnak.

Erőtlen a fala,
Nem rakták ám kőből,
Vályog a vassa is
S roskad az időtül;
Támogatjuk híven
Imádsággal, fával,
— Talán rongyos tetőt
Hordani is áttal.

Holott van rá gondunk,
Nagy ünnep ha készül,
Kijár neki bőven
Tapasztásból s mézből;
Fehér, csinos legyen,
Folyik rajt a munka.
— Jobban ügyelünk rá,
Mint édes magunkra.

Apám — szegény öreg —
Gyakran körüljárja,
Igazitni hol kell,
Aggódva vizsgálja.
Félek fiam, félek,
— Isten mentsen tőle —
Alóla megyünk ki,
Nem pedig belőle.

Sohase aggódjon
Édes apám lelkem,
Nem sok idő múlva
Lesz módunk az ellen:
Lesz eröm ma-holnap

S ígéretül mondom,
Palotát rakunk itt,
Ezt meg összerontom!

S buzgó szivemben
Büszke terve támad:
Tervezem teremtem
A szép palotámat;
Édes apám pedig
— Gerenda kezében —
A kidülő falat
Támogatja szépen . . .

Fel Belezsár.

(Meddig tart a női szépség?) Erre a kérdésre egy nő számára szerkesztett lap, mely gyakran foglalkozik „gyakorlati esztetikával”, azt a hölgyeinkre nézve igazán vigasztaló választ adja, hogy a nő szépsége körülbelül élete utolsó órájáig tart. A női szépség napról-napra érik és rég elvesztette már hitelét az a tisztán teoretikus állítás, hogy a 40 éves asszony érett, gazdag szépsége nem oly lebilincselő, mint a 16 éves leány bimbózó fiatalsága. Csak az kell, hogy a természet növényeivel összhangban éljen a nő és életének egyetlen szaka sem fog varázs nélkül lenni. Tetőpontját, egész teljességét azonban a női szépség csak a 35. és 40-ik év közt szokta elérni. Heléna, az antik világ legnagyobb szépsége, 48 éves volt, amikor Páris elrabolta férjétől és Trójába vitte. Aszpazia csak 37 éves korában ment nőül Perikleszhez és 38 évvel utóbb még híres szépség volt. Poiriersi Diana 36 éves korában hódította meg II. Henrik király szívéét, ki félannyi idős volt és mégis állandó lovagja maradt. Kleopatra 30 éves volt, amikor Antonius beleszeretett. Osztrák Annát 38 éves korában mondták Európa legszebb asszonyának. Maintenon asszony 43 éves volt, amikor XIV. Lajossal megismerkedett. Mars kisasszony, a híres színésznő, szépségének tetőfokát 45 éves korában, Récamier asszony pedig 35 és 55 év közt érte el. A legnagyobb és legigazibb szemelme nem husz éves szépségek ébresztik. Csak üres fecsegés az, hogy a nő bája 17 éves korában a legnagyobb, ellenben régi tapasztalás, hogy a legnagyobb szépséget az éretlen korban föltalálni nem lehet. Mert a szépség nemcsak szép, gömbölyded vonásokból és egészséges arczszinből áll, ami sokszor az élettelen viaszbabáknak is tulajdona. Legteljesebb az asszony szépsége és leggazdagabbak bájai 30 és 40 év között. Nagy hibába esik az a nő, ki magát egy bizonyos korban már letűntnek tartja. Ellenkezőleg az asszonynak érteni kell hozzá, hogy a magasabb életkort is méltósággal várja.

(Jó tanács.)

Leány: Mama, én azt hiszem, elájulok, ha nekem valaki házassági ajánlatot tesz.

Mama: De az Istenért el ne felejtst igent mondani.

(Ha igaza lenne.)

Ügyvéd: Kedves barátom, amint az előadott panaszából látom, Önnek nincs igaza.

Paraszt kliens: (morgeseu) Hát hiszen ha igazam volna, nem gyünnék ügyvédhez.

(Bizalmasan.)

A nagysága szidja az inast:

— Ah, János, maga azt merete mondani a szobalánynak, hogy az ur oktondi?

János hunyorgatva felel:

— Hiszen tudja a nagysága is, hogy milyen a gazdánk . . . De azért csak úgy bizalmasan mondtam én is.

(Egyről másról.) Korotnai a halott-rabló orvos ellen újabb vád került nyilvánosságra Pfeiffer Alajos magyar államvasuti tisztviselő tette a feljelentést,

hogy Korotnai őt megcsalta. Gyógyítási költség fejében százötven forintot kellett volna fizetnie s Korotnai ennek fejében különféle ürügyek alatt 4086 forintnyi értékű papírt esalt ki. Többször követelte tőle, de az mindig csak kifogásokkal bolondította. A vasuti tisztviselő által emelt vád szenzációt keltett a fő- és székvárosban. Csehországban szertelenül dühöng a cseh-német háború. A cseh lapok idején fölhívást közölnek: Senki ne menjen olyan vendéglőbe, a hol német és cseh étlap van, ahol német beszédet is megtűrnék s a hol német újságok is vannak. Senki ne vásároljon olyan boltban a melynek német czimáblája is van, a hol a kereskedő németül beszél, németül vezeti könyveit, német czégekkel áll összeköttetésben, vagy német hírlapokat járát, avagy árul. Sok cseh vendéglőkben táblákat akasztottak ki ily fölírással: Itt tilos a német szó. A lapok intik a hölgyeket, ha nyilvános helyen németül beszél-nének egymással, ki fogják irni a neveiket. Debreczenben se ártana ily módon korlátozni a német szó közkedveltségét. A Gil Blas azt újságolja, hogy a francia köztársaság elnökének leánya most azzal tölti délutánjait, hogy fiatal barátnőinek, akik az elnököt havrei nyaralójában fölkeresik, gyakorlati oktatásokat ad az orosz nyelvből. A „five-o clock” kellemeségeit így teszik hasznosakká. Az elnök leánya a „sétáló” iskola híve és a kerti utakon hanczurozva oktatja a hölgyeket az orosz frázisokra. — Az alsó-barádi ev. ref. egyházmegye Miskolczon tartott őszi rendes közgyűlésén két fontos indítványt emeltek határozattá. Először is az állami segítség kérdésében, melyet a lelkesi értekezlet terjesztett elő, beható eszmecseré után elhatározták, hogy indítványt terjesztenek az egyházkerület útján a konventhoz, eszközölje ki a kormánytól, hogy az egyháztagoknak igazságos alapon való megadóztatása után mutatkozó szükségleteket az állampénztárból fedezzék. A második indítvány Szent István ünnep ellen szól. A magyar kálvinista egyház márczius 15-ét, a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméjének napját, a mely eszméknek első a postola Jézus volt — tette nemzeti ünnepé. A kálvinista egyház az egy igaz Istenen kívül senkit sem imád, Jézus Krisztuson kívül semmit, a földön élt személy tiszteletére ünnepet nem szentel, ennél fogva Szent István napját sem ünnepelheti meg.

Közgazdaság.

Fenyegető inség.

Budapest, 1897. szept. 6.

A magyar kormány gazdasági politikája, melynek talán legfőbb végeztélje eddig a kivitel fejlesztése volt, a gabona-termés viszonyok alakulása következtében most új feladat előtt áll; nagy és fontosságában mérhetetlen feladat előtt, melyet leplezetlenül és őszintén így lehet kifejezni: az ország megóvása az éhínségtől.

Bármily kellemetlenül és fájón hangozzék is ez a kijelentés, az országnak meg kell barátkoznia vele. A kormány pedig, akármennyire ujnak, szokatlannak és az eddigi irányzatokkal ellentétesnek tessenek a dolog, kell, hogy haladéktalanul számot vessen a feladat jelentőségével, igen nagy nehézségeivel és lehetőleg mielőbb megkezdje a maga akcióját, melylyel a szó szoros értelmében kenyeret kell szereznie az ország lakosságának.

Mert, hogy tényleg és valóságban erről van szó, azzal tisztában kell lennünk s akik ezt mindeddig ridegen tagadják, feltétlenül rosszul számítanak. A

számokat és körülményeket lelkiismeretesen egybevetve — s hol kellene nagyobb lelkiismeretesség, mint épp ebben a kérdésben? — nem is nagy nehézséggel meggyőződhetünk arról, hogy Magyarország termése még a belső fogyasztás fedezésére sem elégséges.

Nézzük csak meg az ugynevezett kenyérmagvak adatait: Átlagos termésünket búzában 38 millió métermázsára roszban 14 millió métermázsára véve, az idej termés a maga 24 1/2 millió métermázsára búzájában és 8-9 millió métermázsára rozsmenyiségével hivatalosan is konstátált 13 1/2 millió métermázsára buza és 4 1/2 millió métermázsára rozsa hiányát produkálta az előző évekkel szemben. Ha már most megakarjuk tudni, hogy ez az óriási hiány mennyire vág bele gabona-terményeinkkel folytatott nemzeti gazdálkodásunkba, illetőleg, hogy e gazdálkodásunknak csak egyik fő részét: a kivitelt érinti-e, avagy rést üt a fogyasztás testén is, úgy a következő kombinációra van szükség: Kivitelünk búzából (belefoglalva a liszt kivitel is) évenként 12—13 millió métermázsára szokott lenni s minthogy ez idén a hiány 13 1/2 millió métermázsára, még az esetre is ha egy szem búzánk sem megy ki az országból, 1/2—1 millió métermázsára buza hiányzik a lakosság rendes élelmezéséhez. A rozsnál még sokkal kedvezőtlenebb a helyzet: 2 milliónyi átlagos kiviteli mennyiséggel szemben a terméshány 4 1/2 milliónyi, s így itt 2 1/2 millió métermázsára hiányzik a fogyasztáshoz. Együttvéve tehát már magában a termés-eredményben minimális számítással 3 millió métermázsára gabona hiányzik népünk élelmezéséhez, ami az egész szükségletnek közel tíz százaléka.

Ez már magában véve azt jelentené, hogy népünknek egy tizedrésze élelem nélkül marad, illetőleg az ország minden egyes lakosa tartozik fogyasztását tíz százalékkal megszorítani. Amde mivel erre az utóbbi esetre a vagyon-eloszlás nagy különbözőségei következtében nem számíthatunk, kényszerüleg elő kell készülnünk az első esetre, hogy t. i. az ország szegényebb vidékein, a vagyontalan néposztályokban inség fog kitörni. S kétségkívül optimizmus volna az a felfogás, hogy inség belül fog maradni a fentebbiek szerint megállapított átlagos tíz százalékon. Egyrészt azért, mivel a belfogyasztásra is elégtelen termés dacára mégis és máris megindul a gabonakivitel másrészt pedig, mert a kétszeresre emelkedett gabonaárak épen felenyire szállították le a lakosság vásárlóképességét.

Hogy ez a hármasszoros szorító-gyűrű: a termés hiány növekedése, ennek nyomán a gabonaárak emelkedése s mindkettőnek következtében a megélhetés már-már türehetetlen bajainak további szaporodása mivé alakítja a viszonyokat és hova sodorja az országot, ezt belátni nem lehet, csupán elképzelni. S a ki belemerül a közeli jövőnek ebbe a képzetébe, az gondterhelten néz a bekövetkezendők elé, mert általános inséget lát fenyegetően közeledni.

Ily körülmények között a helyzet alapos vizsgálata és a teendő gondos megállapítása legelső feladata a kormánynak. El kell magát határoznia a magyaranyu és sürgős akciók egész sorozatára, a melynek együttes végső célja a fenyegető veszedelem elhárítása.

Az inség természete az, hogy nemcsak a legközvetlenebbül érdekelt néposztályokat sújtja, hanem következtéseiben erősen kihat a többi osztályok viszonyaira, az egész ország iparára, kereskedelmére, forgalmára, közéletére, sőt az állam háztartására is, tehát a nemzeti élet minden tényezője érdekelve van benne. Ennek megfelelően az összes tényezőknek egyaránt fontos érdeke az inség elhárítása s valamennyinek egyesülnie kell az erre

irányuló munkában, cselekvésben és áldozatkészségben. Nem osztályérdekről van itt szó, hanem elsődrendű érdekéről az egész országnak.

Erre az alapra támaszkodva kell a kormány intézkedéseinek megtörténnie. A mit a kormány tenni akar, annak az egész országra kiterjedően kell végrehajtatnia s nem szabad tartózkodnia attól, hogy az ország lakosságának összeségét igénybe vegye. S mivel a gabonatermés és értékesítés viszonyaiban van az egész bajnak eredete, ugyancsak itt kell legelső sorban megkísérteni az orvoslást. Nyilvánvalónak tartjuk, hogy a gabonahiány súlyos csapását már magában sem bírjuk elviselni, míg viszont a gabonakivitel tetemesen rontja a helyzetet. A mikor nem futja ki a kenyérünk, minden levágott karéj az éhínség mesterséges növelése. Minden egyes métermázsára exportált buza avagy liszt hasonlíthatatlanul nagyobb mértékben növeli bajainkat, mint amennyi hasznot eredményez.

Tisztában lévén mindezekkel, a leghatározottabban állítjuk, hogy az esetre, ha tényleg megindult nálunk a gabonakivitel — bármily szerény mértékben is, — ennek hatását a télen vagy tavasszal általános inségben fogjuk megérezni. Ezért a leghatározottabban szükségesnek tartjuk, hogy a kormány biztosítsa az ország belfogyasztása részére legalább azt a szükséges termés-mennyiséget, mely most még magtárainkban van, melyet azonban a pillanatnyi érdekekért küzdő nemzetközi kereskedelem nagyon hamar határainkon túl vihet. Szóval: **rendelje el a kormány a gabonakiviteli tilalmat.**

Kimondottuk ezt a nagy szót, bárha tudjuk, hogy első pillanatra nagy megütözést kelthet. De aki a tényleges helyzettel számol s a jövőről gondoskodni óhajt, az igazat ad nekünk. Elvégre is a mit megtehettünk négy év előtt állapotnyesztésünk érdekében a takarmánykiviteli tilalommal, — legalább is ugyanannyi gondoskodással tartozunk magunk iránt. Pedig ezuttal egyszerű megélhetésről van szó.

Darányi Ignác dr. földmivelésügyi miniszternek sürgős megfontolásra ajánljuk a fentebbieket. A miniszter sikeresen elnyomta az arató-sztrájkot s ezzel megakadályozta, hogy learatlanul maradjon Magyarország termése. Amde mi haszna, ha most az annyi küzdelmek között betakarított búzát elviszi tőlünk az éhes Európa. Ugy éhínség következett volna be; most is ez fenyeget. A mit akkor merész intézkedésekkel elhárítani kötelesség volt, most ugyanez a feladat vár államférfiui megoldásra.

szb.

* A posta utalványok érvényessége.

A V. és K. K. rendeletet közöl, melynél fogva a posta igazgatóság a belföldi, valamint Ausztriával és a megszállott tartományokkal való forgalomban a postautalványok érvényességi határidejét — az utalvány kézbesítésétől, illetőleg láttamozásától számított — 14 napra fölemeli. Az említett forgalmakban váltott és poste restante címzett postautalványok érvényességi határideje változatlanul továbbra is egy hónap marad.

Érték-tőzsde.

A debreczeni „Közgazdaságbank részv.-társaság” közlése. 1897. szept. hó 7-én.

Államadósság:

Magyar aranyjárdék 4%.	122.50	123.—
" vasuti beruházásiköt. 4 1/2 %.	122.—	123.—
" koronajárdék 4%.	99.80	100.30
" regále vált. köt. 4 1/2 %.	102.25	102.75
Osztrák aranyjárdék 4%.	124.75	125.75
Egységes államkötvény 4 1/2 %.	102.25	102.75
Tisza-szegedi 4%-os nyer.-sorsj.	141.25	142.25

Részvények:

Magyar hitelbank részvény	— 393.—	398.50
Osztrák hitelbank részvény	— 366.10	366.30
Magyaripar- és keresk. bank. r.	10250.	103.—

Sorsjegyek:

Magyarjelzálogbank 4%-os sorsj.	126.—	127.—
" 3%-os "	102.50	103.50
Osztrák földhítel sorsjegy 3%-os	121.50	122.50
Magyar vöröskereszt sorsjegy	10.—	10.50
Osztrák " " "	20.—	20.50
Olasz " " "	12.—	12.50
Bazilika sorsjegy	6.75	7.25
Jó-sziv " " "	3.90	4.20

Pénznekem:

Cs. és kir. arany	— — —	5.63	5.69
20 márkás arany	— — —	11.72	11.76
20 frankos arany	— — —	9.51	9.54
1 Sovereigns	— — —	11.97	12.01

Budapesti gabona-tőzsde.

I. Készaru-üzlet.

1897. szept. 6.

Buzát ma szorgosan kínáltak, a kereslet kedvező volt. — Elkelt szilárd irányzat mellett 30.000 mm., 10 krral magasabb áron.

Egyébb gabonaneműekben gyöngye volt a forgalom, változatlan áruk mellett. Tengeri szilárd.

Eladatott:

Buza. Tiszav.: 200 mm. 79 kg. 12.85 frton, 100 mm. 78 kg. 12.70 frton, 300 mm. 78 kg. 12.70 frton, 100 mm. 78 kg. 12.70 frton, 100 mm. 78 kg. 12.60 frton, 400 mm. 77 kg. 12.55 frton mind három óra.

Rozs: 8.60—8.80.

Zab: 6.05—6.40.

II. Határidő-üzlet.

Az irányzat szilárd volt s az áruk jó forgalom mellett emelkedtek.

Hivatalos felmondások: nem történtek.

Hivatalos zárófolyamok. Déli 1 órakor:

Buza szept.—októberre 1897	12.20—12.22
" márcz.—ápr.-ra 1897	12.16—12.18
Rozs szept.—októberre 1897	8.80—8.82
Tengeri máj.—jun.-ra 1898	6.03—6.05
" szept.—okt.-ra 1897	5.25—5.27
" októberre 1897	5.37—5.39
Zab szept.—okt.-ra 1897	6.08—6.10
Repcze aug.—szept. 1897	13.50—13.60

Zárlat d. u. 4 órakor:

Buza őszre 1897	12.25—12.26
" máj.—juniusra 1897	12.17—12.18
Rozs őszre 1897	8.80—8.81
Zab " 1897	6.11—6.12
Tengeri szeptember 1897	6.05—6.06
" október 1897	5.22—5.23
Repcze 1897	13.50—13.55

Kiadó és laptulajdonos:

„Csokonai” nyomda és kiadó részvénytársaság.

Felelős szerkesztő: Zoltai Lajos.

Nyilttér.

A selyem el van égve!

ezt szokták a hölgyek mondani, ha az illető ruhadarabok igen sokszor már a 2-ik, 3-ik viselő után a hajtásokban elhasadnak, vagy mint a vatta szétmálanak; ezen jelenség nem a „véletlen” által okozott elégsé! hanem a selyem, hogy az vastagabbnak s mégis olcsónak tűnjék fel, tudatosan lesszen **ozinn- és phosphor-savval** páczolva, melyek a nyersselyem érszálat mintegy szétrájják; az ilyen mű festési eljárást „**megterhelésnek**” nevezik! mentül jobban óhajtják a selymet megnehezíteni, annál több **ozinnfűdön** megyen az keresztül, hogy az ezen mérget tökéletesen magába szívja. Az így festett selyem — a legnehezebb szövés — a halálsírját tehát még mielőtt a szövészekre kerülne, már is magában rejti. Az ilyen szálakból készült **ugynevezett selyemszöveteknek**, rövid használat után természetesen szakadozások kell mint a gyújtó kanócnak, aszerint amint azok többé, vagy kevésbé terheltek meg. — A drága öltözék (készítési díjjal együtt) tökéletesen értéktelen. Az én **valódi selyemim-ből** szivesen küldök postafordultával **portó és vámentesen** mintákat. 6

Henneberg G. (cs. és kir. udvari szállító) selyemgyárak Zürichben.

Csődtömeg eladási hirdetmény.

Alólírott ügyvéd mint **vb. Kovács Testvérek** ér-mihályfalvai kereskedő cég csődtömeggondnoka közzé teszi, hogy a csődtömeget képező s a csődleltár 403—684. tételei alatt 15090 frt 81 kr. beszerzési, 8852 frt 74 kr. becsárral felvett kézmű-, divat- s rövidárúk zárt ajánlat utján adatkak el. Venni szándékozók 50 kros bélyeggel és 1000 azaz Egyezer forint készpénz, mint bánatpénzzel ellátott zárt ajánlatukat tartoznak **folyó 1897. évi szeptember hó 25-ik napjának déli 12 órájáig** dr. Sonnenfeld Zsigmond nagyváradi lakos ügyvéd mint csőd-választmányi elnökhöz beadni. A venni szándékozók a csődleltárt alólírott tömeggondnoknál Nagyváradon, előzetes értesítés után közbejöttömmel a csődtömeget Ér-Mihályfalván megtekinthetik. A vétel feltételei:

1. Készpénzfizetés, az áruknak azonnali elvitele.

2. A III-ik fokozatu kincstári illeték a vevő terhe, kire nézve az általa tett ajánlat bánatpénzének elvesztése terhe alatt feltétlenül kötelező, míg a csőd-választmányt a tett ajánlat el, vagy el nem fogadása nem kötelezi.

Kelt Nagyváradon, 1897. évi szeptember 6-án.

Dr. Mártonffy Bogdán

866-1-1

ügyvéd,
csődtömeggondnok.

Kedvező alkalom uri öltözetek előállításához
a legfinomabb bel- és külföldi szövetekből.

RANUNKEL H. és FIA

helybeli nagykereskedő cég

tisztelettel tudatja a n. é. közönséggel, hogy eddigi nagyban elárúsítása mellé uri divatszövetekben egy **detail eladási osztályt** létesített. Nagy mennyiségben érkeztek raktárra a legjobb és legelegánsabb őszi és téli gyapju divatszövetek **angol, francia** és **belföldi** gyártmányuak. Fenti cégnek a nagy forgalom lévén czélja, az árakat a legminimálisabb haszonra szálította le, oly annyira, hogy ma a nála vett szövetből a legjobb és legelegánsabb uri ruhadarabokat is, feltűnő olcsó árért lehet előállítani.

A n. é. közönség kényelmére létesített ily berendezést szives figyelmébe és pártfogásába ajánlja a

RANUNKEL H. és FIA

posztó- és kézműáru nagykereskedő cég
Debreczen főtéri áruháza 1711.

KEIL-LAKK

(Glasur)

legkitűnőbb mázoló-szer puha padló számára:
1 nagy palack ára frt 1,35 kr. — 1 kis palack ára 68 kr.

Viasz-kenőcs | Arany-fénymáz

legjobb és legegyszerűbb beeresztő szer
kemény padlószámára. 1 köcsög ára 60 kr.

képkeretek stb. bearanyozására.
1 kis palack ára 20 kr.

Fehér „Glasur“-fénymáz

Legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujonnan befestésére.

1 kis doboz ára 45 kr. — 1 nagy doboz ára 75 kr.

Mindenkor kaphatók:

847-12-5

Szent-Királyi Tivadar cégnél Debreczenben.

SZOTYORI NAGY KÁROLY

MAGÁN

ZENE-AKADÉMIAJA

Debreczen, Teleki-utca 2175. sz. Telefon 230. sz.

Tanszakok: (az elemi oktatástól a legmagasabb művészi kiképzésig fiú és leány gyermekek s felnőttek számára.) Zongora, ének, hegedű, gordonka, orgona, zeneelmélet és kamarazene.

Tanárok: (az orsz. magyar kir. zeneakadémiát végzett okleveles tanárok) Szotyori Nagy Károly, igazgató, zeneművész. P. Nagy Zoltán tanár, Tóth Árpád tanár, Friedmann Samu tanár.

Felügyelőnő: Szotyori Nagy Károlyné, Csilléry Gizella.

Oktatás: Az orsz. magyar kir. zeneakadémia tanterve alapján történik.

Tanfolyamok: Előkészítő osztály (zenei dedó 7—8 éves gyermekek számára.)

Alsó osztály (kezdők számára) két évfolyam.

Középosztály (haladók számára) három évfolyam.

Kiművelési osztály három évfolyam.

Karének osztály külön a növendékek és külön *urhölgyek* számára.

Egyes osztályokba a növendékek *korlátozott* számban vétetnek fel.

A tanórák a többi iskolák óráihoz lesznek alkalmazva.

A szülők minden esetben értesítetnek gyermekeikről.

Beiratási díj, tandíj és egyebekről bővebben a tájékoztató szolgálat.

Beiratások tartatnak d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6 óráig.

Az iskolai év szeptember 11-én nyitattik meg.

Felvilágosításokkal és tájékoztatóval szivesen szolgál az igazgató.

Debreczen, 1897. augusztus hó.

Szotyori Nagy Károly
igazgató.

Teleki-utca 2175. szám.

Telefon 230. szám.

851-15-14